

КОВАЛЬЧУК МИРОН СТЕПАНОВИЧ

(До 55-річчя від дня народження)

18 серпня 2019 р. виповнилося 55 років від дня народження відомого літолога, дослідника золотоносних відкладів України, доктора геологічних наук, професора, завідувача відділу літології Інституту геологічних наук НАН України Ковальчука Мирона Степановича.

Народився Мирон Степанович у м. Львів. У 1982 р. вступив до геологічного факультету Львівського державного університету імені Івана Франка. Наукову діяльність розпочав у 1984 р. з роботи за сумісництвом у науково-дослідній частині університету. До кола його наукових інтересів входило дослідження кварц-баритових жил Мужіївського родовища золота та онтогенетичні дослідження піритових конкрецій з осадових відкладів.

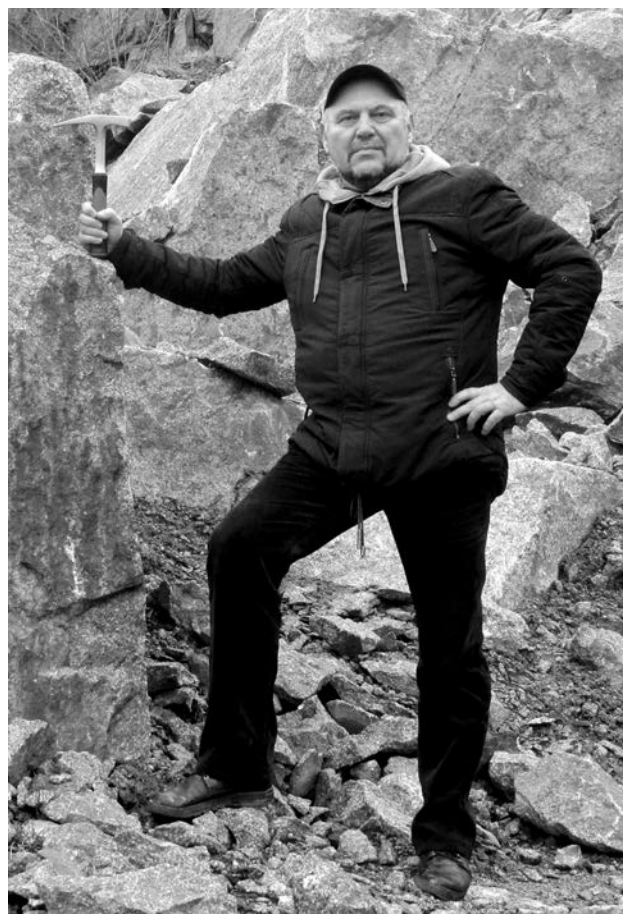
У 1986-1987 рр. М.С. Ковальчук працював геологом 1 категорії в Чернишевській та Ботуобінській геологорозвідувальних експедиціях (Республіка Саха (Якутія)). Працюючи геологом на буровій, він оволодів навичками геологічної розвідки та зйомки території, був помічником бурового майстра, застосовував геофізичні методи дослідження свердловин для вирішення геологічних задач. Кімберліти, мінерали-супутники алмазу стали основою для написання дипломної роботи.

У 1989 р. М.С. Ковальчук закінчив геологічний факультет Львівського державного університету імені Івана Франка за спеціальністю «геохімія» та отримав кваліфікацію інженер-геохімік.

Свою наукову діяльність Мирон Степанович продовжив, вступивши у 1989 р. до аспірантури Інституту геологічних наук (ІГН) АН УРСР. У 1991-1992 рр. працював (за сумісництвом) геологом металогенічної партії ДГП «Геопрогноз». Під час польових робіт займався шліховим опробуванням осадових відкладів.

У 1993 р. М.С. Ковальчук захистив кандидатську дисертацію на тему «Літологія нижньокрейдових континентальних відкладів північного схилу центральної частини Українського щита та умови утворення в них розсипищ важких мінералів» зі спеціальності 04.00.21 – літологія. Після закінчення аспірантури залишився працювати у відділі літології ІГН АН України на посаді наукового співробітника.

У 1996 р. отримав вчене звання старший науковий співробітник зі спеціальності 04.00.21 – літологія.

У 2003 р. захистив докторську дисертацію на тему «Золото в осадових комплексах України» зі спеціальності 04.00.21 – літологія.

Протягом цього часу періодично виконував обов'язки вченого секретаря ІГН НАН України.

У 2014 р. отримав вчене звання професора зі спеціальності 04.00.21 – літологія.

З квітня 2014 р. по теперішній час М.С. Ковальчук – завідувач відділу літології ІГН НАН України.

Протягом своєї наукової діяльності Мирон Степанович був науковим керівником та відповідальним виконавцем низки бюджетних та конкурсних тематик ІГН НАН України та Дослідного підприємства ІГН НАН України, відповідальним виконавцем виробничих звітів Українського державного геологорозвідувального інституту.

М.С. Ковальчук – автор і співавтор близько 300 наукових публікацій, із них 3 колективні монографії, 10 навчально-методичних видань, 2 – навчальних посібника.

Основні напрями його наукової діяльності такі: літогенез та осадовий рудогенез; геологія розсіпів золота; літогенетична геохімія, мінералогія, біомінералогія золота й міді; регіональна, генетична та прикладна мінералогія золота; геолого-генетичне моделювання осадових формаційних одиниць; моніторинг та охорона земель, ретроспективний моніторинг місць видобування корисних копалин засобами дистанційного зондування Землі.

М.С. Ковальчуком здійснено аналіз золотоносності полігенних та поліхронних осадових відкладів території України; встановлено епохи формування золотовмісних утворень для континентальних, морських і перехідних обстановок осадонагромадження; розкрито роль гідрогенного золота у формуванні золотоносності осадових товщ; виокремлено найбільш перспективні з точки зору золотоносності осадові формаційні одиниці.

У численних наукових працях висвітлено особливості гранулометрії, морфології, мікроморфології поверхні і хімічного складу золота з різновікових осадових відкладів України; виявлено нові та незвичайні за цими показниками зерна золота та біоморфне золото; з'ясовано чинники та механізм і послідовність перетворення морфології, внутрішньої будови та хімічного складу золота в процесах літогенезу; досліджено особливості мобілізації, міграції і концентрації золота в зоні гіпергенезу та в процесах седиментогенезу континентальних, перехідних, морських груп фацій; розкрито широкі можливості використання типоморфізму золота для генетичних реконструкцій та вирішення фундаментальних і прикладних проблем геології розсіпів; напрацьовано гранулометричну та морфогенетичну класифікацію золота з осадових утворень України.

З початку своєї роботи в ІГН Мирон Степанович плідно працював над вдосконаленням алгоритму побудови геолого-генетичних моделей осадових формаційних одиниць та розробив геолого-генетичні моделі перспективних золотоносних осадових товщ України.

Значний досвід літологічних досліджень дозволив йому обґрунтувати необхідність створення Літологічного кодексу України та розкрити його зміст і основне призначення.

За багатолітню плідну наукову, науково-організаційну і педагогічну працю та вагомий особистий внесок у розвиток літологічних досліджень вчений нагороджений Почесною грамотою Пре-

зидії НАН України та Центрального комітету профспілки працівників НАН України, а також Ювілейною Почесною грамотою Президії НАН України.

З 1993 по 2000 р. М.С. Ковальчук активно співпрацював з Державним комітетом з питань науки і техніки (ДКНТ) України, з Державним комітетом з питань науки, техніки і промислової політики (ДКНТПП) України та Міністерством освіти і науки України, зокрема був відповідальним виконавцем та науковим керівником низки науково-технічних проектів та ученим секретарем Державної науково-технічної програми «Ресурси енергетичної сировини, рудних і нерудних корисних копалин».

За значний внесок у розвиток науки, активну співпрацю з Міністерством освіти і науки України вчений був нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України.

Науково-педагогічна діяльність М.С. Ковальчука пов'язана з Національним авіаційним університетом (НАУ), де він пройшов шлях від доцента до професора і завідувача кафедри. Зокрема, з вересня 2001 р. по липень 2017 р. він працював (на засадах сумісництва) у НАУ на посадах доцента кафедри аеропортів, кафедри землевпорядкування і кадастру та професора кафедри реконструкції аеропортів та автошляхів, кафедри землевпорядних технологій, завідувача і професора кафедри землеустрою та кадастру. З 2018 р. Мирон Степанович продовжив викладацьку діяльність на посаді професора кафедри географії Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова та професора кафедри геоінформатики Навчально-наукового інституту «Інститут геології» Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Під час викладацької діяльності М.С. Ковальчук читав навчальні дисципліни «Загальне землезнавство», «Геологія», «Геоморфологія», «Інженерна геологія та вишукування», «Геологія і геоморфологія», «Антропогенна геоморфологія», «Геологічна інтерпретація матеріалів дистанційного зондування Землі», «Основи ґрунтознавства та ландшафтознавства», «Ґрунтознавча зйомка та картографування ґрунтів», «Моніторинг та охорона земель», «Методологія наукових досліджень», «Науково-дослідницький практикум за спеціальністю»; організовував і проводив загальноуніверситетські та кафедральні науково-практичні семінари, започаткував (з 2015 р. по теперішній час) щорічну Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів, аспірантів та молодих учених

«Сучасні технології землеустрою, кадастру та управління земельними ресурсами», здійснював керівництво дипломними роботами бакалаврів, спеціалістів і магістрів, брав участь у роботі Державних екзаменаційних комісій.

На підставі договору з «Держгеокадастром» з 2015 р. М.С. Ковальчук здійснює керівництво і проведення курсів підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-землевпорядників на базі Навчально-наукового інституту неперервної освіти НАУ.

За багаторічну плідну працю в колективі НАУ, сумлінне виконання службових обов'язків, значні досягнення у професійній підготовці та вихованні студентів, сприяння в розвитку науки, підтримку молодих науковців Мирон Степанович нагороджений Подякою директора Навчально-наукового інституту екологічної безпеки НАУ, а також Подякою ректора НАУ – за високу якість роботи та зразкове виконання своїх професійних обов'язків, значні успіхи у педагогічній та науково-дослідній роботі.

За організацію і проведення навчальних екскурсій для студентів і викладачів кафедри географії Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова М.С. Ковальчук отримав Подяку від проректора з навчально-методичної роботи.

З 2004 по 2010 р. Мирон Степанович – член експертної ради з геологічних наук Вищої атестаційної комісії України, а з 2012 по 2019 р. – член експертної ради з питань проведення експертизи дисертаційних робіт Міністерства освіти і науки України з геологічних та географічних наук; з 2014 по 2019 р. – член секції за фаховим напрямом 22 «Науки про Землю» наукової ради Міністерства освіти і науки України.

За активну участь у діяльності експертної ради з геологічних наук та вагомий внесок у державну систему атестації наукових кадрів України Мирон Степанович був нагороджений Подякою Вищої атестаційної комісії України, а також Грамотою за плідну працю та якісне проведення експертизи проектів у галузі наук про Землю.

З 2003 р. по теперішній час М.С. Ковальчук є членом вченої ради ІГН НАН України, а в 2013-2017 рр. був членом вченої ради Навчально-наукового інституту екологічної безпеки НАУ, а також членом спеціалізованих вчених рад Д 26.162.04 (2004 р. – по теперішній час) при ІГН НАН України та Д 35.152.01 при Інституті геології і геохімії горючих копалин НАН України (2009-2012 рр.).

Мирон Степанович – член редакційної колегії фахових видань МОН – «Геологічний журнал», «Вісник Львівського університету (серія геологічна)», «Мінералогічний збірник», «Геохімія та рудоутворення», «Пошукова та екологічна геохімія»; «Тектоніка та стратиграфія», а також наукових видань «Геологія і рудоносність України», «Записки Українського мінералогічного товариства».

М.С. Ковальчук – член Спільки геологів України та Українського мінералогічного товариства, в діяльності якого бере активну участь спочатку як член; у 2006-2011 рр. – як член Ради Українського мінералогічного товариства, а з вересня 2017 р. – як віце-президент. Мирон Степанович є заступником головного редактора періодичного наукового журналу «Записки Українського мінералогічного товариства», регулярно бере активну участь у наукових читаннях імені академіка Євгена Лазаренка, а також в організації й проведенні науково-практичної конференції «Мінерально-сировинні багатства України: шляхи оптимального використання», яка щорічно проводиться в музеї коштовного і декоративного каміння (с.м.т. Хорошів).

Вчений бере активну участь у підготовці наукових кадрів вищої кваліфікації, зокрема за його наукового керівництва захищено п'ять кандидатських дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата геологічних наук та підготовлена до захисту докторська дисертація.

М.С. Ковальчук понад 10 років брав активну участь у профспілковому житті ІГН НАН України, НАН України та Києва. Він був Головою профспілки ІГН НАН України, заступником голови (на громадських засадах) Київського регіонального комітету профспілки працівників НАН України, членом ЦК Профспілки працівників НАН України, членом Київської міської ради профспілок. За багаторічну плідну роботу у профспілці, високий професіоналізм, значний особистий внесок у зміцнення профспілкового руху Мирон Степанович нагороджений грамотами вказаних організацій та медаллю профспілки працівників НАН України «За профспілкову діяльність».

У 2019 р. ГО «Спілька геологів України» нагородила Мирона Степановича медаллю «За заслуги» III ступеня.

Щиро вітаємо ювіляра і бажаємо йому міцного здоров'я, сімейного щастя, нових наукових відкриттів та наснаги в досягненні наступних наукових і науково-педагогічних вершин.

Редколегія «Геологічного журналу»